

Alvik, 2016-06-30

Utrikesdepartementet
103 33 Stockholm

**Remissvar till regeringens skrivelse:
Policyramverket för det svenska utvecklingssamarbetet
UD2016/09273/IU**

PMU tackar för möjligheten att inkomma med ett remissvar till regeringens skrivelse: *Policyramverket för det svenska utvecklingssamarbetet*. Vi har utöver detta remissvar också skrivit ett gemensamt svar med GS-nätverket (ramorganisationerna), och är även med i CONCORD Sveriges remissvar. Vi vill också tacka för att vi i civilsamhället har fått möjlighet att genom dialogmöten delta i processen kring framtagandet av detta nya ramverk.

Övergripande

PMU uppskattar att civilsamhällets roll som viktiga förändringsaktörer, liksom civilsamhällets utsatthet och minskande utrymme, lyfts i omvärldsanalysen. PMU välkomnar också policyramverkets tydliga koppling till PGU, Agenda 2030 och övriga internationella överenskommelser. Att Sverige ska vara aktivt och ledande inom globalt utvecklingssamarbete och i genomförandet av Agenda 2030 är viktigt för att kunna driva en hållbar utvecklingsagenda. Det är också avgörande att utvecklingssamarbetets förhållande till, och samspel med, andra politikområden lyfts upp (PGU).

Vi välkomnar skrivningen om att Agenda 2030 är unik och att det åligger alla världens stater att genomföra agendan och uppfylla dess mål för hållbar utveckling. Vi finner det dock viktigt att tydliggöra att alla aktörer (inom civilsamhälle, privat sektor, akademi, myndigheter och kommuner) har en viktig roll att spela.

Vi välkomnar regeringens fortsatta ambition för ett generöst och ambitiöst bistånd. Vi har dock tillsammans med andra biståndsaktörer noterat biståndets riskerade urholkning i samband med den senaste tidens stora flyktingströmmar. Vi föreslår därför att en skrivning läggs till om hur enprocentsmålet ska respekteras då biståndets möjlighet att nå resultat urholkas när resurser som ska främja långsiktig utveckling används för syften inom andra politikområden.

Civilsamhällets roll och utrymme att verka

Svenskt civilsamhälle är viktigt i genomförandet av den nya utvecklingsagendan. Vi välkomnar skrivningen om att stöd till och genom det civila samhället är en viktig del av det svenska utvecklingssamarbetet, och att civilsamhället i flera avseenden synliggörs och betonas i policyramverket. Civilsamhällets roll kan dock ytterligare förtydligas och förstärkas.

Huvudkontor Head Office	Telefon Int.Tel.	Giro Giro	Speditionsdepå	Telefon Int.Tel	Fax Int.Fax	Giro Giro	Org.nr VAT.No.	Gåvogiro	Internet
PMU	08 - 608 96 00	Pg 40 72 40 - 1	PMU	0322 - 66 87 60	0322 - 62 37 39	Pg 93 76 60 - 9	802004-0575	Pg 90 00 50 - 6	www.pmu.se
Box 15144	+468 608 96 00	Bg 951-1049	Box 74	+46 322 66 87 60	+46 322 62 37 39		SE8020040575-01	Bg 900-0506 (OCR)	pmu@pmu.se
S-167 15 Bromma			S-447 22 Vårgårda						
Sweden			Sweden						

Vi tycker att beskrivningen om den oroväckande utvecklingen vad gäller ett minskat utrymme för det civila samhället världen över är bra. Texten kan dock förstärkas med en skrivning om den globala utvecklingen gällande allvarliga hot mot civila samhället 2015.¹ Inom svenskt utvecklingssamarbete bör arbetet för att vända utvecklingen mot det civila samhällets minskade utrymme prioriteras och främjas. Vi välkomnar skrivningen om att *"regeringen vill göra mer än vad som överenskommits globalt"* och *"Det gäller inte minst områden såsom främjande av demokrati och respekt för mänskliga rättigheter"* (s.3). Vi föreslår ett tillägg med *"... samt arbetet att motverka det krympande utrymmet för civila samhället"*.

Det svenska civilsamhället motverkar genom sitt samarbete med lokala aktörer det krympande utrymmet för civilsamhället, genom opinionsbildning, kunskapsspridning, partnerskap och granskning. Detta bidrar till att skapa ett gynnsammare samhällsklimat för civilsamhället i utvecklingsländer. Denna viktiga fördel med den svenska modellen av folkrörelsebistånd bör synliggöras i policyramverket.

Vi välkomnar texten om att Sverige i många länder har en unik ställning som möjliggör samarbeten även inom känsliga områden. Det långvariga och långsiktiga svenska engagemanget (också hos civilsamhället) har i många länder gett Sverige stor trovärdighet bland många aktörer. Vi menar att det också är viktigt att framhålla att civilsamhället ofta är verksamt i kontexter och områden som andra delar av det svenska utvecklingssamarbetet inte når.

Vi önskar vidare att civila samhällets roll i att arbeta med ansvarsutkrävande gentemot stater och offentliga institutioner tydligare framhålls. Civilsamhället har en viktig roll i att bevaka och utkräva ansvar gentemot stater och offentliga institutioner för att säkerställa medborgarnas rättigheter. Civilsamhället kan också medverka till att sprida kunskap om vilka rättigheter och skyldigheter institutionerna respektive medborgare har, och har en roll som opinionsbildare, oberoende granskare och röstbärare för förändring.

Mänskliga rättigheter, demokrati och inkluderande samhällen

Det är bra att det framgår att Sverige aktivt ska motverka det krympande utrymmet för civilsamhället, främja förenings- och församlingsfriheten, stödja människors möjligheter att utöva demokratiskt inflytande och driva sina intressen genom att organisera sig, och att människorättsförsvare särskilt ska stödjas. I policyramverket bör dock de globala utmaningarna vad gäller religionsfrihet synliggöras tydligare. Enligt artikel 18 i FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna har varje människa rätt till tankefrihet, samvetsfrihet och religionsfrihet, en rättighet som idag kränks i stora delar av världen. Enligt Open Doors har t.ex. förföljelsen av kristna ökat på varje kontinent under 2015. https://www.open-doors.se/pdf/wwl2016/WWL2016_trender.pdf

I stycket om det civila samhällets aktörer (s.14) som beskriver inriktningen till att motverka ett krympande utrymme för civilsamhället bör behovet av att stödja människors möjlighet att organisera sig för att förändra och förbättra sina levnadsvillkor tydliggöras. Att långsiktigt stödja människors möjlighet till organisering är viktigt eftersom ett starkt civilsamhälle bidrar till att makt och inflytande omfördelas mellan rättighetsbärare och skyldighetsbärare. Detta främjar en demokratisk kultur. Tillit, samförstånd och fred mellan människors upprättas inte enbart med hjälp av strukturella förändringar eller genom att alla rättigheter skrivs in i lagar och respekteras av myndigheter. Till detta viktiga arbete med strukturer kommer en annan viktig aspekt; grundläggande värderingar och kulturella beteenden.

Vi välkomnar skrivningarna kring fredliga och inkluderande samhällen, men menar att civilsamhällets roll kan tydliggöras här. Civilsamhället har en central roll för att socialt kapital ska utvecklas, och hur

¹ "Civil Society Watch Report" CIVICUS. Juni 2016. http://www.civicus.org/images/CSW_Report.pdf

kultur formas i ett samhälle. Civilsamhället är en utvecklingsaktör, men ett fungerande civilsamhälle förebygger också i sig självt konflikter. Vi önskar därför referenser till det minskade handlingsutrymmet för civila samhället i texterna om fredliga samhällen. I de centrala utgångspunkterna (s.21) önskar vi också att Agenda 2030 med mål 5 och 16 skrivs in som referenser, eftersom dessa anknyter till fredliga och inkluderade samhällen.

Vi välkomnar referensen till jämställdhet och stärkandet av kvinnors och flickors egenmakt i arbetet för fredliga och inkluderande samhällen. Det finns forskning som påvisar att inkludering av kvinnor i fredsprocesser ökar deras hållbarhet markant.

I stycket om korruption (s.13) bör det tydliggöras att civilsamhället spelar en viktig roll i att förhindra korruption genom att arbeta med demokratiskt deltagande, transparens och ansvarsutkrävande.

Jämställdhet

I de centrala utgångspunkterna (s.15) välkomnar vi uttrycken kring flickors och kvinnors aktörskap, pojkar och mäns roll och ansvar, och att Sverige aktivt ska utgå från ett jämställdhetsperspektiv. Det civila samhällets roll som aktör i arbetet med global jämställdhet kan emellertid tydliggöras. Det bör framgå att Sverige ska inkludera aktörer från både civilsamhälle, privat sektor, akademi och myndigheter i arbetet med att motverka diskriminering, och aktivt utmana förtryckande system och strukturer.

Utbildning

Vi anser att utbildning, och inte minst folkbildning, är viktiga komponenter för att genomföra Agenda 2030. Sverige har ur ett globalt perspektiv unika erfarenheter av folkbildningens betydelse för en demokratisk samhällsutveckling, erfarenheter som det är viktigt att fortsätta utveckla i samverkan med det svenska civilsamhället (bl.a. svenska folkhögskolor). Vi föreslår att det tydliggörs att folkbildning är ett viktigt verktyg och en bra metod för demokratisk samhällsutveckling.

Fattigdom, religion och trosbaserade aktörer

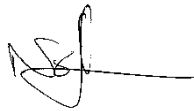
På sidan 2 lyfts förståelsen av fattigdom upp. Listningen av aspekter utgörs av materiella tillgångar, makt, valmöjligheter och mänskliga rättigheter. Dessa aspekter är självklart oerhört viktiga, men de är aspekter som främst kopplar till strukturella förhållanden. Från PMU:s horisont är förståelsen av människan som hel viktigt, dvs. att det handlar om individer med kropp, själ och ande. Det leder till att man inte kan reducera människor till enbart enheter i en struktur. Människor har också en inre livsvärld med egenintresse, kulturella beteenden, värderingar, drömmar osv. Esther Duflo (MIT) har t.ex. lyft fram det faktum att människor som lever i fattigdom ofta har tappat hoppet och ibland även är deprimerade. Det gör att vi i bekämpandet av fattigdom varken får glömma människors yttre eller inre livsvärldar.

Ur detta perspektiv bedömer PMU att inkludering av trosbaserade perspektiv är viktigt. Detta uttrycks tydligt av andra biståndsgivare, bl.a. i Tyskland. *“With the 2030 Agenda for Sustainable Development, the international community has charted a path to ensure that all human beings can live life in dignity while respecting the boundaries of our planet. Yet, if we are to achieve these sustainable development goals, we need to change how we think and act at every level. In the long term, the goals can only be accomplished by building partnerships not only with those that appeal to people’s minds, but also with those that move their hearts. Religion plays an integral role in all societies and is the most important source of values for many people. Any development policy that takes the individual seriously must also take his or her world view seriously. For most people, this world view is fundamentally shaped by their religion. Furthermore, for many centuries now, religion has made a practical contribution towards meeting people’s basic social needs. In many developing countries, education and health care systems are inconceivable without this contribution. Therefore,*

we can only truly breathe life into a new global partnership to implement the 2030 Agenda if religion plays a role.” <http://partnersforchange.developmentpolicyforum.de/en/home.html>

Det är positivt att det i policyramverket framhålls att religiösa aktörer har en viktig roll i kampen mot intolerans, diskriminering och inskränkningar av de mänskliga rättigheterna (s.14). Det finns också erfarenheter av hur viktiga religiösa aktörer och deras ledare är i förändringsarbete på gräsrotsnivå (t.ex. inom hälsoarbete, i kriser som den Ebola orsakade i Västafrika, eller hiv/aids-epidemin), i situationer där världsbild, inställning, attityd, kulturella föreställningar och beteende måste förändras. Människor lyssnar ofta på ledare som finns närmast dem i deras vardag, vilket inte sällan är religiösa ledare. DFID uttrycker sina perspektiv på samverkan med trosbaserade aktörer i följande dokument, detta mot bakgrund av den stora roll som tro och religion spelar för en stor del av världens befolkning, och hur tro och religiösa aktörers insatser länkar till fattigdomsutmaningen: https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/67352/faith-partnership-principles.pdf

Med vänliga hälsningar

A handwritten signature in black ink, appearing to be 'NL' followed by a long horizontal stroke.

Niclas Lindgren
Direktor PMU